

TEKNOLOGIA

Kapitalismo xurgatzailea

DIANA FRANCO

Ez dakit beste espezie batzuetan kapitalismoa bezalako sistemarik existitzen den. Sistema honetan, gure espezieko pertsona batzuen bizi indarra beste batzuen bizitzak sostengatzera bideratzen da. Kapitalismoan pentsatzen dudanean, Dragoi Bolako Freezer-en eztena datorkit burura, gupida barik aurrean duen gutzia xurgatzen. Mundu bat zeinetan onuraduna den bakarra sistema bera den (gizakiok sortu dugun munstro hori). Batzuetan, kapitalismoak bizitza propioa duela iruditzen zait, eta gu, gizakiok, hain gaude menderatuak, ezin dugula irudikatu beste errealtaterik, eta horregatik, sinbionte (bi organismo bizidun desberdinen arteko erlazio bat, non biek, edo gutxienez bietako batek, onurak jasotzen dituen) bilakatu garela kapitalismoarekin batera.

Kapitalismoarekin osatzen dugun sinbionte sintetiko honen botere xurgatzailea areagotzen joan da digitalizazioarekin. Baina munstroak hazten jarraitu nahi du eta kapitalismoa irautearen zaintzaileak behartuta daude denbora gutzian sistema elikatzeko bide berriak asmatzera. Badirudi adimen artifizialak xurgapen ahalmena areagotzen duela, eta burbuila batean aurkitzen gara gaur egun, non inbertsio handiak egiten ari diren, baina ez dira beti ondo ateratzen. Adibidez, jakin dugu Amazon denda fisiko automatizatuen teknologiaren atzean Indiako mila pertsona zeudela kamera bidez erosleak zelatatzen eta erosketen kalkuluak egiten, adimen artifizialak ezin baitu momentuz lan hori modu autonomoan egin. Kapitalismoaren zaintzaileek pertsonak kontratuko dituzte, pertsonak ordezkatzeko teknologia garestia edo ezinezkoa suertatzen zaien bitartean. Gauza da, zein geruzara arte xurgatu ditzake kapitalismoak pertsonon gaitasunak? Nire ustez, gaitasun handia du, baina bizitza ez da atzean gelditzen, eta pertsonak ez gara kapitalismoak singularitate puntu batera heltzeko behar dituen osagaiak; gure izaera baldintzatzen duten aldagai eta konplexutasun larregi ditugu gizakiok, tartean irudimena. Sistemaren barruan, beraz, hasieratik birusa du sartuta kapitalismoak. ●

NAZIOARTEA

120 milioi errefuxiatu munduan

AXIER LOPEZ

Errefuxiatuen edo bortxaz tokialdatutakoen kopuruak gora egiten jarraitzen du, galgarik gabe. Aurtengo lehen lau hilabeteetan, 117,3 milioi pertsona dira, ACNUR-en urteko txostenaren arabera. Iheslarietako NBERen erakundeak igoera lotu du gerren intentsitatea handitu izanarekin. Azpimarra berezia jarri dute Ukrainan, Gazan eta 2023ko apirilean piztu zen Sudango gerra zibilean, ahaztu barik aspalditik egoera gordina sufritzen ari diren Kongoko Errepublikako Demokratikoa, Myanmar, Afganistan edota Siria. 8,8 milioi pertsona gehiagok bizitokia utzi behar izan du 2022ko amaieran baino. 2012tik hona kopuru hori hazi besterik ez da egin.

Europar neofaxismoa goraka dugu, gurerak bizitza hobearen bila etortzen diren pertsonen aurkako mezua oinarri hartuta. Masiboa dela diote, beldurra hedatu nahian. Bada, ACNUR-en txostenaren arabera, errefuxiatuen eta nazioarteko babesa behar duten pertsonen %75 errenta baxu eta ertaineko herrialdeetan jasotzen ari dira. Hau da, iragan komuna partekatzen duten herrialdeetan, gehien-gehienak Europako kolonia izandakoak. Gainera, errefuxiatuen %69k inguruko herrialdeetara jotzen du, bai urrunago joateko gaitasun ekonomikorik ez dutelako, bai etorkizun hurbilean berriz etxera itzultzeko itxaropena dutelako.

2023an, errefuxiatu guztien %73 Afganistan, Siria, Venezuela, Ukrai-

na eta Sudangoak ziren. Mendebalde kapitalistak zuzenean esku hartu du bost herrialde horietako egoera politiko eta ekonomikoan, baita indarke-riaren bidez ere.

BIEN BITARTEAN G7-N...

G7ko liderrek –Kanadak, Frantziak, Alemaniak, Italiak, Japoniak, Erresuma Batuak eta AEBek osatutako taldea, baita de facto kide den Europar Batasunak ere– gailurra egin dute Suitzan. Irigarri duten lehen erabakia izan da Ukrainara 46.000 milioi bat euro bideratzea, Errusiari Europar lapurtutako aktiboei sortutako interesetatik datozenak. Hau da, armagintzarako eta gerrarako diru gehiago bidaliko dute, errefuxiatuak are gehiago sor daitezela. "Ukrainan bakea lortzeko bidea nazioarteko zuzenbidean eta, bereziki, Nazio Batuen Gutunean oinarrituta egin behar da", adierazi dute ohar batean zazpi buruzagi kapitalistek. Hau da, "bakea lortzeko" armagintzarako gastua handitzearekin batera Ukrainako gerra krudel eta bidegabea are gehiago piztea erabaki dute. Horretarako "nazioarteko zuzenbidearen" izenean mintzo dira, G7koek Ekialde Hurbilean duten bazkide nagusia izazko urritik Gazan egiten ari den genozidioa justifikatzeko urratu duten araudi bera. NDFren Zuzendari Orokor ohi Rodrigo Ratok esango zukeen moduan, "hau ez da arpilatzea, hau merkatua da, lagun". ●